

Kortárs ékszerek a szecesszió keblére ölelve

CONTROLS/CTRL+S – ÉKSZEREK ÉJSZAKÁJA BUDAPEST 2019

A kortárművészeti ékszer az ötvösművészet kis szelete, mely az ékszer alapvető funkcióin túl,¹ a tárgyak üzenetére és konceptuális kifejezési módjára teszi a hangsúlyt, így inkább beszélhetünk hordható műalkotásokról. Ezen tárgyak értéke és különlegessége a technikai bravúrokban és az alapanyagok jelentéstartalmában kereshető. Minden tárgy egy olyan kifejező, identitásformáló műretek, mely az ékszervisélést eseményné varázsolja és a viselőt kitünteti.

Az idén ötödik alkalommal megrendezett Ékszerek Éjszakája Budapest (ÉÉB) programsorozat céljai közé tartozik, hogy elmélyítse a kortárs ékszer összetett fogalmát, a szűk szakma körén túl is megismertesse a szélesebb hazai közönséggel, és népszerűsítse azt.² Az esemény a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület (FISE) támogatásával jött létre, és a mesés Ráth György-villa adott otthont neki. A megnyitón több mint 250 érdeklődő tekinthette meg a kiállítást.

Emilie LE DEZ: HOMO SACER I, nyakék és testékszer | Emilie LE DEZ: HOMO SACER I, necklace and body-lace
2019, bronz, fa, akrilfesték, műanyag, függő: Ø 7 x 2 cm, pánt: 80 cm, 55 g
Fotó: Marc Meïlassoux

ZEIBIG Anna: Exit_necklace, nyakék | Anna ZEIBIG: Exit_necklace | 2019, diófa, kötél, oxidált réz, aranyozott réz, 11x2 cm, 140 g
Fotó: Zeibig Anna

2019-ben rendhagyó módon csak egy nemzetközi pályázatot hirdettünk, aminek fő célja volt a magyar ékszertervezőknek lehetőséget biztosítani arra, hogy egy magas színvonalú, nemzetközileg elismert zsűri előtt is megmérethessék magukat. Így olyan alkotók munkáit is be tudtuk mutatni, akik a világ legtávolabbi pontjáról érkeztek, és új színt hoztak zárt világunkba. Idén négy hétre bővült a kiállítás időtartama, így sokkal nagyobb közönség előtt mutatkozhattunk be.³ Az Ékszerek Éjszakája sorozatában a nemzetközi pályázat kiírása remek alkalom arra, hogy külföldön is elismert és számontartott szereplővé váljunk a folyamatosan növekvő kortársékszerpiacon.

A nyílt nemzetközi pályázatnak, melyet idén tavasszal minden aktív ékszertervezőnek elérhetővé tettünk, a CONTROLS/CTRL+S címet adtuk. A billentyűparancs, mely egy dokumentum vagy kód elmentésére szolgál, a digitális jelenünkben egy közös pont, mely az ékszer esetében az elmentett pillanatot is fémjelezheti. Egyben kimondva a *controls* pedig a korlátokat, fegyelmezést, határaink megismerését jelenti. A kiírásban arra kerestük a választ, hogy a szabályok irányítanak minket, vagy mi őket. Alkalmazkodunk hozzájuk vagy felülírjuk őket? A hagyományok inspirálnak vagy megkötnek? Ismernünk kell saját múltunkat és korlátainkat ahhoz, hogy átlépve rajtuk fejlődni tudjunk.

A felhívásunkra 130 alkotó pályázott, és 240 pályamű érkezett be. A négytagú zsűri az újszerűséget, a koncepció

kiforrrottságát, az anyagválasztást, a kivitelezést és az esztétikum egységességét értékelte. Ebben az évben a mexikói származású ékszertervező művész, Jorge Manilla,⁴ valamint Erato Kouloubi és Niki Stylianos, görög származású ékszertervezők az athéni ékszerhét, az Athens Jewelry Week⁵ szervezői, a magyar oldalról pedig Etentuk Inemesit, az *Artlocator* magazin⁶ főszerkesztője alkották a szakértő zsűrit.

Az általuk kiválasztott 48 alkotó remekait a Ráth György-villa gyönyörű tereiben, *A mi szecesszióink* című állandó kiállításba integrálva lehetett megtekinteni egy hónapon keresztül. A tárlat az Iparművészeti Múzeum szecessziós gyűjteményének páratlan műtárgyaival közös térben hívott kincskeresésre. A századforduló mesteri tárgyai között a kortárs ékszerek különálló, fehér, légies posztamenseken villantak fel. A helyszín tökéletesen egészítette ki a pályázati kiírást, a régmúlt remekei és a modern tárgyak különleges kapcsolatba kerültek egy rövid időre.

Fontos kiemelni, hogy angol nyelvű pályázatot írtunk ki, mert a mai bábeli zűrzavarban a közös nyelv megtalálása fontos számunkra. Értékeink és hagyományaink őrzése miatt is elengedhetetlen, hogy határainkon túl is megértsük egymást más alkotókkal. A kiállításban a tárgyak számmal voltak csak jelölve, és a bejáratnál átvehető kiállítási vezetőben jelentek meg a művészek meghatározásai.

A kiállítók között öt díj került kiosztásra.

LOSONCZY Orsolya: Precious Inside-Out Collection / Untitled, karperec
Orsolya LOSONCZY: Precious Inside-Out Collection / Untitled, bracelet
2019, muszkovitlapok, 13x13x6 cm, 30,5 g
Fotó: Kupi László

DÁNFALVI Ildikó: Lelki-Társak I., nyakék ›
Ildikó DÁNFALVI: Soul-Mates I, necklace
2019, acél, függő: 15x14,5x4 cm, 200 g
Fotó: Dánfalvi Ildikó

ROSKÓ Mária: Gesztusékszer II., tenyérszser
 Mária ROSKÓ: Gesture jewellery II, palm jewellery
 2019, ezüst, réz, zsríkréta, epoxigyanta, patina, 6,5x9x7cm, 72 g
 Fotó: Borsos Levente – Roskó Mária

VESZPRÉMI Gabriella – FEKETE Fruzi: Layers of Impressions, gyűrű
 Gabriella VESZPRÉMI – Fruzi FEKETE: Layers of Impressions, ring
 2019, újrahasznosított bőr, lakkozott sárgaréz, 2x2x5 cm, 10 g
 Fotó: Vajda Réka

Viktoria MÜNZKER: Animal Instinct, nyakék
 Viktoria MÜNZKER: Animal Instinct, necklace
 2019, bronz, uszadék fa, rubin, ezüst, nyúlkoponya, gyöngy, mikrogranulátum, 27x18x7 cm, 180 g
 Fotó: Viktoria Münzker

CSÍKI Szidónia: Coping mechanisms II, nyakék
 Szidónia CSÍKI: Coping mechanisms II, necklace
 2019, vas, fa, műanyag kötél, a függő szélessége: 15 cm, 200 g
 Fotó: Csíki Szidónia

Az első díjat az alapító csapat⁷ adta át. Az ÉÉB díját, a nagy értékű szerszámutalványt⁸ Zeibig Anna vehette át, akinek az *Exit_necklace* elnevezésű nyaklánc került be ideiglenesen a villa képtárába. A tárgy egy sorozat része. A nyakéken pácolt diófából készült fekete tóruszmedál függ, melynek közepén egy aranyozott rézlencse gyűjti össze a rá irányuló figyelmet. A tárgy egy fekete lyukat szimbolizál, mely mágnesként vonzza és borítja fel az általunk megismert szabályokat.

A Spengler Katalin által alapított Műgyűjtői díjat egy francia művész, Emilie Le Dez kapta. *Homo sacer I.* című alkotásával bekerült az alapító Magyarországon egyedülálló kortársékszer-gyűjteményébe. Az impozáns méretű ékszer medáljába szorult apró emberek egy labirintusban akadnak össze és távolodnak egymástól, rámutatva arra, hogy mennyire irányított és korlátozott az életünk a rajtuk kívül álló rendszerek miatt.

Az Athéni Ékszerhét díját a főszervezők adták át Roskó Máriának. A *Gesztus* kollekciónak kiállított rendhagyó pecsétgyűrű zsírkéreggel van feltöltve, és használat közben nyomot hagy a papíron. A tárgy hidat teremt az ékszer és a művészeti eszköz között. Izgalmas tárgytípus, mely saját mozdulatainkat egészíti ki, örökíti meg a papíron.

Megtisztelő, hogy az *Artmagazin* nemcsak egy, hanem három alkotót is kitüntet a jövőben azzal, hogy a nívós magazin lapjain olvashatunk róluk. Képzeltbeli dobogójukon Alikí Stroumpouli, Veszprémi Gabriella és Fekete Fruzsina kollaborációja, valamint Viktória Münzker áll.

A FISE díja tavaly először talált gazdára, és reméljük, szép hagyomány indul útjára majd az elkövetkező években. Idén Dánfalvi Ildikót érte az a megtiszteltetés, hogy jövőre a hatodik Ékszerek Éjszakáján egyéni kiállítást rendezhet az egyesület galériájában. Ezt a kitüntetést a *Soul-Mates* (Rokon lelkek) sorozatával nyerte el, a kiállításon egy olyan nyakék szerepelt, amely első pillanatra nem tárja fel titkait. Közelebbről vizsgálva a medált, látható, hogy nem szimmetrikus a rajzolata. Az ékszer egyéni, személyes történetét jeleníti meg, hiszen ő egy ikerpár egyik feleként vizsgálja és tapasztalja meg a világot.

A programsorozat a nagyszabású kiállítással mellett további izgalmas eseményekkel egészült ki ebben az évben is. A korábban említett három külföldi zsűritag

személyes szakmai munkásságát bemutató prezentáció során az érdeklődők közelebbről is megismerhették a kortárs ékszer jeles képviselőinek gondolkodását, alkotói attitűdjét. Jorge Manilla egyhetes workshopot tartott, amelyen 12 alkotó vehetett részt. Az idei Design Hét Budapest programsorozat keretében pedig Spengler Katalin műgyűjtő, kurátor különleges tárlatvezetésén járhattuk végig a kiállítást.

SZILÁGYI Sapi: Everyday Badges, 'összehajtogattam a ruhákat', brass
Sapi SZILÁGYI: Everyday Badges, 'I folded the clothes', brooch
2018, ezüst, műgyanta, pigment, acél, 3,6x4,2x0,8 cm, 23 g
Fotó: Bagdi Ádám

Büszkeséggel tölt el, hogy egy ilyen magas színvonalú kiállítás megjelenhetett és teret kaphatott Budapest egyik legkülönlegesebb helyszínén. Újult erővel és rengeteg tapasztalattal vágunk neki a következő évnek. Célunk, hogy az Ékszerek Éjszakája Budapest minél több alkotó számára jelentsen egyet a minőséggel, és egy nemzetközileg is elismert, határokon átívelő bemutatkozási lehetőséggel, amiről minden évben újabb élményekkel feltöltve térhetünk vissza műhelyeink gyümölcsöző csendjébe.

BÖRCSÖK Anna
ékszertervező, az ÉÉB egyik szervezője

(*CONTROLS/CTRL+S – Art Jewelry Night of Budapest 2019. Ékszerek Éjszakája Budapest 2019. Ráth György-villa, Budapest, 2019. szeptember 20. – október 20. Szervezők: Börcsök Anna, Fekete Fruzsina, Horányi Kinga, Neuzer Zsófia, Tengely Nóra*)

1. A kortárs ékszer fogalmakörét 2016-ban az Ékszerek Éjszakája alapító csapata a következőként határozta meg: „A kortárs ékszer művészi kifejezés erejű, egyedi vagy kisszéris alkotás, melyben a tárgy formai kialakítása és gondolati tartalma összhangban áll, autonóm műtárgy, amely alkotója üzenetének közvetítője. Az ékszerek testtel való érintkezése, kapcsolata egyszerre intim és figyelemfelkeltő. A kortárs ékszer fontos szellemi állásfoglalást jelent, gyakran provokatív, társadalomkritikai tartalommal. Az ékszer egy közvetítő médium az alkotó viselő és a befogadó között. A nonverbális kommunikáció része, olyan üzenetként, szimbólumként kell tehát értelmeznünk, mely az egész testre kiterjed, vele együtt mozog, változik: illeszkedik vagy külön életre kel, de többnyire mégis figyelemfelkeltés céljából kerül viselőjére.” <https://www.ekszerkejszakaja.com/koumlzelebb-paacutelyaacutezetat-closer-competition.html> (Hozzáférés: 2019. 09. 21.)

2. <https://www.ekszerkejszakaja.com/> (Hozzáférés: 2019. 09. 21.)
3. A tavalyi évben a nemzetközi kiállítás mellett, 42 helyszínen, több mint 130 alkotó munkájával, 4 napon keresztül találkozhattak az érdeklődők. Ezek az események a magyar ötvösszcéna számára különleges és kihagyhatatlan fókuszpontok, a nagyközönség számára pedig egy felfedezésre váró, inspiráló terület.
4. <https://www.jorgemanilla.com/> (Hozzáférés: 2019. 09. 21.)
5. <http://athensjewelryweek.com/> (Hozzáférés: 2019. 09. 22.)
6. <https://artlocatoromagazine.hu/> (Hozzáférés: 2019. 09. 22.)
7. Az Ékszerek Éjszakája alapítói, a FISE ötvösscsapata: Dés-Kertész Dóra, Huber Kinga, Kecskés Orsolya, Kerékgyártó Szilvia, Stomfai Krisztina és Vékony Fanni.
8. Az ÉÉB egyik fő támogatójának, a Harry 2003 Kft.-nek a felajánlása.

A fotókat az Ékszerek Éjszakája 2019 szervezői bocsátották rendelkezésünkre.